

Mina genbärare 1810

De utvalda som förvaltade mina gener

Varje människa har en uppsättning gener som kommer ifrån föräldrarna. Generna blandas i nya konstellationer för varje ny generation. Generna kan förändras genom yttre inverkan och denna förändring påverkar barnen. När generna väl är överlämnade upphör föräldrarnas genförändringar att påverka barnen.

Dina och mina gener har alltså burits av en mängd förfäder. Dessa genbärare sätter sin prägel på våra liv. Vi kan vara glada för att genbärarna har hållit sig vid liv tillräckligt länge för att föra generna vidare och hjälpa den nye genbäraren att bli vuxen.

För drygt 200 år sedan (år 1810) förvaltades mina gener av 26 utvalda människor. De fanns i mellersta Bohuslän, i norra Västergötland, i södra Halland och i trakterna kring Växjö och Kalmar. De var mellan 2 och 45 år och utvalda av Ödet. Några par kände varandra redan 1810, andra skulle träffas senare.

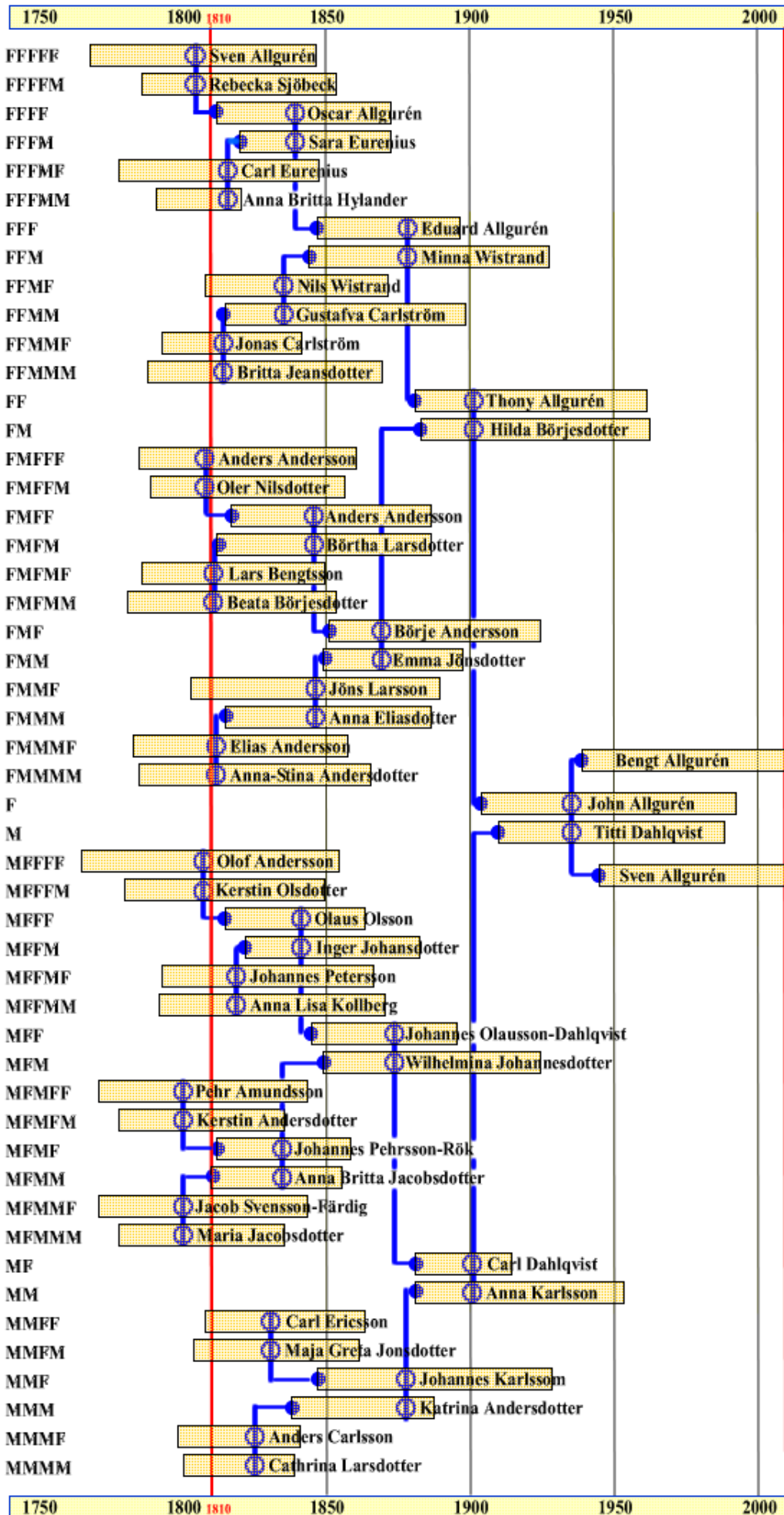
De var starka människor. En del hade nått vuxen ålder, de övriga var på väg mot vuxenlivet. Hälften av dem skulle bli mer än 70 år. De hade starka förfäder och skulle dessutom ha tur med hälsan. Andra människor i deras omgivning var inte alls lika lyckosamma. Många skulle dö redan i späda ålder eller i ungdomen och deras gener har inte vandrat vidare.

Hälften av de utvalda skulle göra barn och andra hälften skulle bli med barn. De skulle sedan se till att barnet blev vuxet så att det i sin tur kunde föra generna vidare. På så sätt skulle de skicka vidare sina gener till mig, Bengt Allgurén. De är alltså mina genbärare och utgör mina rötter. Men mina rottrådar kommer också från deras förfäder 100-tals generationer tidigare.

Alla mina närmaste förfäder flyttade till Göteborg i slutet av 1800-talet. Innan dess hade de i generationer bott på huvudsakligen fyra områden i Sverige och förmodligen aldrig träffat varandra. Min farfar kom från Kalmar och hans förfäder hade i långa tider bott omkring Kalmar och Växjö. Min farmor kom från landsbygden mellan Falkenberg och Varberg. Min morfars föräldrar kom från mellersta Bohuslän. Min mormor kom från trakterna söder om Skara. Jag borde alltså vara $\frac{1}{4}$ smålänning, $\frac{1}{4}$ hallänning, $\frac{1}{4}$ bohuslänning, $\frac{1}{4}$ västgöte och resten göteborgare.

Deras gener, som de i sin tur fått från sina förfäder, har gett mig mitt utseende och mina färdigheter (eller brist på detta). Det går bara att spekulera i vem som gav vad. En liten berättelse om livsödet för människorna kring 1810 kanske kan ge en antydning. Här berättas lite om varje person som 1810 bar på mina gener men som ännu inte fört dem vidare till mina förfäder i nästa generation.

Mina genbärare 1810

Mina genbärare 1810

År 1810 Hur var det då?

Ryssarna hade året innan tagit hela Finland. Detta var för många ett ödesmättat budskap, en av de utvalda hade dessutom deltagit i kriget. Men alla bodde på behörigt avstånd från Finland och Ryssland och fruktade knappast en invasion av ryssen i de egna hemtrakterna.

De flesta läste dåligt, några inte alls. Möjligen kunde man traggla sig igenom något stycke i psalmboken, katekesen eller bibeln och i bästa fall delar av bondepraktikan. Några mer skönlitterära verk var det få som kände till. Anna Maria Lenngren hade kommit ut med diktsamlingar men det var det bara någon av de utvalda som kände till.

Den kunskap som krävdes fick man inte ur böcker utan praktiskt och muntligt från sina föräldrar. Liksom alla friska människor på den tiden förväntades de nämligen arbeta för sin försörjning. Men flera var ändå mycket fattiga och egendomslösa. Några skulle under en stor del av sitt liv, speciellt som gamla, bli omhändertagna av fattigvården. Några få hade fått möjlighet till riktiga studier.

Jag inleder med den som fått har gett mig mitt efternamn. Han har dessutom gett sitt förnamn till min bror och hette alltså Sven Allgurén. År 1810 var han 42 år och nästan äldst bland de utvalda.

FFFFF Den målinriktade bondpojken från Bökevara

1810: 42 år – gift sedan 5 år – nybliven kyrkoherde i mörkaste Småland – 3 barn

Sven föddes 1768 som 14:e barn till ett bondepar i Bökevara i Algutsboda församling utanför Växjö. Föräldrarna Måns och Ingeborg hade redan fått två söner som de döpt till Sven, men båda hade dött liksom flera av de tidigare barnen. Varför namnet Sven var så eftertraktat är oklart. När den överlevande Sven föddes hade han 3 äldre bröder och 4 äldre systrar. Han fick senare en yngre bror som också överlevde till vuxen ålder. Av 18 barn blev alltså 9 vuxna vilket var ett strålande resultat. Utfallet i kringliggande gårdar var lika positivt så befolkningen i trakten ökade explosionsartat.

Sven måste ha visat en enastående studiebegåvning. Kyrkoherden i Algutsboda såg till att han fick förutsättningar att studera, först i Växjö och sedan i Uppsala. Han blev alltså helt avvikande mot sina syskon som knappast kunde skriva sitt namn.

I samband med studierna måste Sven ha formulerat sitt livsmål: "Jag skall också bli kyrkoherde i Algutsboda". Då dög det inte att heta Sven Månsson utan han skrev in sig i Uppsala med namnet Sven Allgurén. Sedan han blivit fil.mag. 1797 och teol.kand. 1798 fick han tjänst vid Växjö gymnasium 1799. Han fortsatte där med adjunkts- och lektorstjänster tills han med rätta kontakter blev kyrkoherde i Algutsboda 1809.

Under tiden i Växjö gifte han sig 1805 med Rebecka Sjöbeck, som tillhörde en inflytelserik Växjö-släkt och som hade många präster som förfäder. Detta medverkade nog till att Sven lyckades nå sitt mål. Han förblev sedan kyrkoherde och prost till sin död 79 år gammal. Han visade upp en del intoleranta drag och var motståndare till alla livets glädjeämnen som kalas och starka drycker. Det är ovanligt att en bondson avancerar till kyrkoherde i sin födelseförsamling. Sven måste ha blivit ett föredöme för många bondpojkar i församlingen och några tog sig också namnet Allgurén.

Kanske har hans studiegen nått ända fram till mig. Men inte hans motstånd till fester i glada vänners lag.

Mina genbärare 1810

FFFFM Den högädla och dygderika Rebecka

1810: 24 år – gift sedan 5 år då hon flyttade från Växjö – mamma med 3 barn. 4, 2 och 0 år

Rebecka Sjöbeck föddes 1786 i en inflytelserik Växjö-familj. Hon hade två äldre och två yngre bröder. Hennes far dog när Rebecka var bara 14 år gammal. När hon var 19 år gifte hon sig med en dubbelt så gammal man. Rubriken "högädla...." är klippt ur vigselboken. 1810 hade hon fått en dotter och två söner.

Två år senare fick hon sonen Oscar som blev min farfars farfar. Sedan fick hon ytterligare två söner. Men det verkar som om Sven och Rebecka inte var helt lyckosamma i sin barnuppfostran. Sönerna fick studera men uppfyllde knappast föräldrarnas planer. Den äldste hade problem med spriten. Den andre kunde inte hushålla med sin egendom och hade problem i sitt äktenskap. Så hans fru skilde sig och tog med sig de sju barnen. Oscar ägnade sig åt umgängesliv mer än arbete och fick avsluta sin befattning som hovrättskommisarie. Fjärde sonen blev löjtnant och försvann till Sydamerika. Den femte fick arbete som skrivare men blev dömd för tagande av muta. Den som lyckades bäst var dottern som gifte sig med två präster, den andre riksdagsman, och fick många barn.

Det går inte att avgöra vilka gener som Rebeckas lämnade vidare. Men hon var förmodligen ingen skönhet.

FFFMF Carl Abraham med tre fruar och ännu fler prästgener

1810: 32 år – arbetar som informator på Tjörn – har nyss träffat sin första fru

Carl Abraham Eurenus föddes i Rödön i Jämtland 1778 där hans far var kyrkoherde,. Hans farfar och farfarsfar liksom hans farmorsfar och morfarsfar hade alla arbetat som präster. Det var därför ganska givet att han också skulle utbilda sig till präst.

Carl Abraham var alltså 10 år yngre än sin framtida kollega Sven Allgurén. Han tog studentexamen i Uppsala 6 år senare än Sven. Han fortsatte studierna i Lund och blev prästvigd 1805, 10 år efter Sven. Han tjänstgjorde en tid på Tjörn där han träffade sin första fru. De gifte sig 1811 och fick 1815 en dotter, men frun dog i barnsäng. Då behövde Carl hitta en ny fru. Genom sina vänner i Bohuslän kom han i kontakt med Anna Brita Hylander på Röe gård vid Åbyfjorden norr om Lysekil. De gifte sig 1816 och fick sedan i snabb följd 5 barn varav det fjärde, dottern Sara, blev min farfars farmor. Men Anna Britta dog efter 5:e barnets födelse så Carl Abraham måste skaffa sig en tredje fru. Det lyckades och han levde med sin tredje fru ytterligare 27 år.

Carl Abraham ligger begravd i Övedskloster där det finns följande inskription på kyrkväggen:

"Vid hvarandras sida hvilar här tvenne förtrogna vänner. Maria Dorothea Virgin och Anna Britta Hylander. Båda voro i en ort födda. Båda hade hvarefterannan gjort samma man Prosten Eurenus lycklig. Tacke och ljuvlige medan de levde äro de ock icke i döden åtskilde.

Den tredje frun överlevde sin make med 21 år och slapp därför ligga och trängas bland de andra fruarna.

Carl Abraham borde ha gett mig väldigt religiösa gener.

Mina genbärare 1810

FFFMM Den täcka och ljuveliga Anna Brita

1810: 19 år – bor hos sina föräldrar på Röe på Orust

Anna Brita Hylander föddes 1791 i Myckleby på Orust, dotter till assessor Josef Hylander på Röe. Hon växte upp i en fin familj och fick den utbildning som då var vanlig för högreståndsdamer. 25 år gammal blev hon utsedd att gifta sig med änkemannen och prosten i Öfveds pastorat i Skåne.

Man kan undra hur det gick till att brevlades knyta hymens band över långa avstånd. Det tog säkert 1 vecka innan breven nått fram så man kan förstå att det fanns ett starkt inslag av trånad i ordvalet. Övriga utvalda förfäder valde en enklare väg, de gifte sig inom en fjärdingsvägs avstånd.

Anna Britta fick 5 barn, men dog i mässling någon månad efter det sista barnets födelse. Mina gener hade då överlämnats till det näst yngsta barnet Sara, som alltså blev moderlös när hon var 1½ år gammal. Hon fick då fortsättningsvis bo hos mammans farbror professorn Anders Hylander i Lund. Sara blev alltså min farfars farmor.

Anna Britta har förmodligen gett mig den gen som mina vänner tycker har gjort mig så täck och ljuvelig.

FFMF Oäkta vallpojken Nils som gjorde den stora klassresan

1810: 2 år – bor med sin äldre bror och ogifta mor på gården i Vristad

Nils Wistrand föddes 1808 i Vristad vid Emån ca 6 mil norr om Kalmar. Modern Lena var piga på gården och ogift. Hon hade flyttat från föräldrarna några år tidigare när hon fick sin första son. Fadern till de två söner skulle enligt ryktet ha varit soldaten Carl Mark.

När Nils var 5 år gifte sig modern med soldaten Jöns Andersson Rauss (Ross). Han var änkeman med tre barn. De bodde till en början i torpet Bergalund några km från Vristad. Paret fick sedan två gemensamma barn. Nils växte alltså upp i en familj med mina barn, dina barn och våra barn, vilket ju är helt normalt 200 år senare.

Nils började sin bana med att valla getter och svin på herrgården Rynningsnäs men gick tidigt till sjöss. Någon gång kring 1830 tog han sig namnet Wistrand. Han gjorde långa resor till England, Spanien och Sydamerika med en "snällgående" skonert. Det är oklart vem som stödde honom så att han kunde ta skepparexamen och skaffa båt. Men han blev så småningom delägare och senare helägare i en båt och fick gott om pengar. Det var lönande att idka kofferdifart så länge man inte led skeppsbrott eller fastnade i tullen.

Han gifte sig 1836 med Gustafva Carlström, född 1815. Hon var dotter till skepparen Jonas Carlström. De fick 13 barn varav 9 uppnådde vuxen ålder. Nils var angelägen om att barnen, även de 7 döttrarna, skulle skaffa sig god utbildning. Nästan alla döttrarna kom därför att arbeta som lärarinnor eller guvernanter.

Mina gener överlämnade han till dottern Minna (eg. Amina). Hon reste till Brasilien och gifte sig med en f.d. grannpojke och blev så småningom min farfars mor. De gener som hon förde vidare måste ha innehållit mycket äventyrslystnad och entreprenörsanda, men också en del feminism och motståndskraft mot farliga sjukdomar.

Mina genbärare 1810

FFMMF Jonas – den reslystne skepparen som frös ihjäl i en hästdiligens

1810: 17 år – drömde om att bli skeppare

Jonas Carlström föddes 1793 på torpet Dikaremålen i Kristvalla socken, nära Kalmar. Han verkar ha varit en framåt ung man för en rikare man i trakten gav honom resurser att kunna etablera sig som skeppare. Han gjorde långa resor och var en gång borta från Sverige i tre år.

Före sin långa resa hade han träffat Britta som var anställd piga hos en av hans uppdragsgivare. Han skrev brev till henne från något avlägset land och framförde sitt frieri. Han fick ja och när han 1815 var några månader i Sverige passade de på att gifta sig.

Deras första barn Gustafva var den som skulle föra generna vidare, hon blev min farfars mormor. Jonas hade resurser att köpa en gård i utkanten av Kalmar. Där föddes ytterligare 5 barn, men utöver Gustafva var det bara döttrarna Christina och Jeanette som överlevde barnaåren.

Att vara skeppare var tydligen lönsamt. Han kunde köpa eget fartyg. Men i Kalmar fanns det många skepparänkor. Jonas var skicklig och hade tur så han klarade sina resor utan att mista varken liv eller fartyg. Efter några år valde han ett lugnare tempo och började gå i reguljär fraktfart mellan Kalmar och Stockholm. Då tog han ibland med sig någon av döttrarna ut på seglatserna. Han medverkade säkerligen till att Nils Wistrand kunde bli hans svärson 1836

Men 1842 blev hans fartyg fastfruset i Stockholm. För att kunna fira julen med familjen tog han hästdiligens till Kalmar. Men det blev en kall resa. I Jönköping hade han förfrusit benen och dog där i kallbrand på juldagen. Det var kanske Ödets ironi att Svarta Frun skyddade honom på sjön men kunde inte rädda honom på land.

Jonas var säkerligen en av dem som har försett mig med resfebergener. Dessutom hade han tydligen några köldkänsliga gener som har överförts till mig eftersom mina fingrar vitnar när det är för kallt.

Jonas och hans hustru Britta är centralfigurer i boken "Svarta Frun" som skrivits av deras dotterdotterdotter.

FFMMM Britta – den kavata sagoberättaren

1810: 22 år – piga hos en grosshandlare i Kalmar – väntar på att Jonas skall fria

Britta föddes i Madesjö 1788. Hennes föräldrar dog innan hon var 10 år och hon tvingades bli uppfostrad av sin 9 år äldre syster. Det var tydligen stor ovänskap mellan systrarna och 1801 flyttade Britta till en farbror som var gästgivare i Börsryd. Men när farbrodern dog 1808 blev ovänskapen så stor att systrarna sedan inte möttes förrän sent i livet.

Britta var en orädd och driftig flicka och det finns flera historier om hur hon klarade kriser. Hon tog tjänst hos en grosshandlare i Kalmar, där hon efter några år lärde känna Jonas som seglade åt grosshandlaren. Hon fick ett frieri per brev och tackade ja. Redan 7 månader efter bröllopet födde hon den dotter som skulle föra generna vidare till mig. Det blev sedan ytterligare 5 barn varav två döttrar överlevde.

Hon tvingades långa tider klara hem och barn ensam när Jonas var ute på sina långa resor. Det var kanske då hon berättade alla de sagor som senare har gått i arv till barn och barnbarn. Hon övertygade barnen om att Jonas mormor varit oäkta dotter

Mina genbärare 1810

till kungen och att han var född på en stor gård på Öland. Hon fick också barnen att tro på skyddsängeln Svarta Frun som beskyddade Jonas på hans långa sjöresor. Men skyddsängeln hade tydligen ingen makt på land för det var ju där hennes man omkom.

Sagorna gick i arv till hennes tre flickor som tydligen också kunde konsten att berätta. Så 1908 gav ett barnbarn ut en bok som återgav en del av sagorna. 1934 var det ett barnbarnsbarn som gav ut en annan bok "Svarta Frun" där familjens historia vävdes ihop med de ärvda sagorna.

När Britta blev änka 1842 tog svärsonen Nils över gården och när familjen Wistrand flyttade ut på landet följde Britta och hennes yngre döttrar med. Britta levde sedan med familjen Wistrand tills hon dog vid 82 års ålder.

De gener jag övertagit från Britta har gett mig förmågan att fabulera historier för barn och barnbarn.

FMFFF

Anders – släktens urbonde

1810: 25 år - gift sedan 2 år med en bonddotter – första barnet på väg

Anders Andersson föddes 1785 på en gård i Åhs i Tvååkers församling mellan Varberg och Falkenberg. Han var ende sonen till Anders Olofsson och skulle givetvis fortsätta som hemmansägare i likhet med far, farfar och ännu fler generationer bakåt i tiden. Alla var s.k. åboer vilket innebar att man inte ägde marken utan betalade arrende. Man hade en lagstadgad besittningsrätt som ärvdes av äldste sonen eller dottern om son saknades. De som bodde på de olika gårdarna i Åhs var på ett eller annat sätt släkt med varandra. Men man importerade ibland sin partner någon mil utifrån.

Anders gifte sig 1808 med Oler Nilsson som var från Träslöv närmare havet. De fick 7 barn och gården övertogs givetvis av sonen som också hette Anders Andersson (dålig fantasi). Sedan utsattes man för enskiftet, mark utväxlades mellan gårdarna och gårdarna bytte namn. Sonen Anders blev då åbo på No 7 Åhs. Som traditionen krävde så ärvdes den av hans son Börje Andersson som blev min farmors far. Gården friköptes och övertogs av barn och barnbarn

I varje generation hade man 3 till 8 överlevande barn. Det genomförda enskiftet medförde att gårdarna klarade av att mätta flera magar men till sist så blev det nödvändigt att en del utvandrade. Min farmor utvandrade till Göteborg.

Det är alltså troligt att mina gener "plikttrohet", "undvika överraskningar" och "skörda allt som växer" kommer från folket som levde på gårdarna i Åhs.

FMFFM

Oler – bondmoran från havsbandet

1810: 21 år - gift sedan 1 år med en halländsk bonde

Oler Nilsson föddes 1789 i Gamla Köpstad som ligger nära havet söder om Träslövsläge. Föräldrar var Nils Olofsson och Sara Nilsson på Välagården. Oler gifte sig 1809 med Anders Andersson och fick alltså 7 barn.

Paret bodde sedan kvar på No 8 till sin död. Den gården brukades då av dottern Anna Beata tillsammans med sin man Bengt Andersson.

Mina genbärare 1810

FMFMF Lars – överlevaren från Tvååker *1810: 24 år - gift sedan 1 år med en gästgivardotter*

Lars Bengtsson föddes som 5:e son 1786 på gården Pixsjö utanför Åhs nära gamla E6 söder om Varberg. Föräldrar var hemmansägaren Börje Bengtsson och Gunnil Larsdotter. Familjen bodde först på faderns arvegård Pixsjö där man fick 5 söner. Sedan flyttade de till moderns arvegård No4 Åhs där man fick 4 döttrar. Föräldrarna var alltså välbärgade.

När Lars var tre år fick han två yngre tvillingsystrar, Anna och Lena. Anna dog i vattkoppor efter ett halvår, men Lena överlevde. Efter 4 år fick föräldrarna en ny dotter som fick överta favoritnamnet Anna. Efter ytterligare 2 år kom den sista dottern och eftersom båda favoritnamnen var upptagna döptes hon till Anna-Lena.

Att få behålla 8 av 9 barn i slutet av 1700-talet var ganska unikt. Familjen i granngården hade också fått 9 barn men samtliga dog och lämnade de 60-åriga föräldrarna kvar med ett nyfött barnbarn.

För Bengt och Gunnil gick det bättre. Äldste sonen gifte sig med en rik bonddotter och övertog gården i Pixsjö. Näst äldste sonen Börje gifte sig med gästgivardottern i Tvååker och övertog gästgiveriet. Men från 1803 drabbades också Börje och Gunnil. Då dog den tredje sonen Anders. Därefter, 1806, när Lars var 20 år, dog ytterligare fyra av syskonen, 32, 29, 23 och 17 år, inom två månader i rötfeber (dåtidens beteckning på dysenteri, harpest eller fläcktyfus). Först dog den äldsta sonen och hans hustru med en dags mellanrum och efterlämnade 2 barn, gård och djur utan vård. Då ställde två av de hemmavarande syskonen upp och hjälpte till. Inom en månad var de också döda. Efter ytterligare en månad dog även Börje i gästgiveriet och efterlämnade änkan Beata och 4 barn. 5 personer i familjen dog alltså i rötfeber. Ingen annan i trakten drabbades det året.

Men livet gick vidare. En arrendator fick sköta gården i Pixsjö. Gästgivaränkan Beata fortsatte driva gästgiveriet tillsammans med sin far, den tidigare gästgivaren. Efter några år övertog Lars broderns plats och gifte sig med Beata och blev gästgivare. De fick sedan 4 barn (utöver broderns 4) och det första av dessa, född 1812, blev min farmors farmor.

Lars hade hela tiden haft kvar åborätten till hemmanet No4 Åhs, men låtit andra bruka marken under överinseende av fadern. När fadern dog 1827 valde han att lämna det krävande gästgiveriet. Lars var då 43 år. Han och Beata arbetade därefter 15 år som bönder på arvegården. Efter att Beata dött gifte han om sig, 64 år gammal och flyttade till Gamla Köpstad nära havet söder om Träslövsläge. Där var han pensionär i ytterligare 20 år.

Jag är övertygad om att Lars satt och spanade ut över havet och funderade över sitt livsöde. Genom rötfebern hade han blivit gästgivare och betjänat människor som var på resa. Han var charmfull och passade för arbetet. Han skulle säkert gärna ha rest själv men plikten att sköta sin jord tog överhanden. Jag har nog ärvt mina charmfulla gener från Lars och dessutom de gener som får mig att drömmande blicka ut över havet och önska mig på resa långt bort. Jag hoppas att jag dessutom ärvt hans långlivade överlevnadsgen.

Mina genbärare 1810

FMFMM Beata – gästgiverskan

1810: 29 år – gästgivaränka med 4 barn, nyss omgift, men fortfarande gästgivare

Beata Börjesdotter föddes 1781 som ett av 10 barn till gästgivaren i Tvååker, Börje Svensson. Hon arbetade redan som ung som hjälpreda till sina föräldrar. 18-år gammal gifte hon sig med Börje Bengtsson. Då tyckte fadern att det var lämpligt att pensionera sig och han överlät rörelsen på svärsonen.

Beata fick sedan 4 barn, men strax efter sista barnets födelse dog Börje i rötfeber. Beata fortsatte att driva gästgiveriet men jag är övertygad om att nutidens hälsovårdsmyndigheter skulle gått i spinn om en gästgivare dött i dyseneri. Efter 3 år, 1809, valde hon att gifta sig med den första mannens bror, charmören Lars Bengtsson som därmed startade en karriär som gästgivare. De fick 4 gemensamma barn varav Börtha blev min farmors farmor. Jag vet säkert att jag därmed fick några gener som gör sig bra att arrangera fester.

Lars och Beata lämnade gästgiveriet 1830 då det övertogs av Beatas son Anders Börjesson.

FMMF Jöns – gifte sig till en gård

1810: 7 år – ovetande om att livet kommer att ge honom två fruar

Jöns Larsson föddes 1803 som ett av 8 barn till bonden Lars Pehrsson i Skogstorps Krämaregård strax norr om Falkenberg. Gården hade gått i arv i generationer. Jöns hade många bröder och bara en kunde få åborätten till gården. Jöns hade då "turen" att arbeta som dräng hos ett äldre par utan egna barn men med en fosterflicka, Inger Andersdotter. När fosterfadern plötsligt dog, gifte sig Jöns med dottern och fick överta åborätten till gården No1 Lynga som ligger nära havet, väster om Morup och norr om Falkenberg.

Jöns och Inger fick 6 barn, de yngsta var tvillingflickor av vilka den ena dog i magplågor tre år gammal. Bara två månader senare dog modern i nervfeber, vilket är en äldre benämning på tyfus. 1844 blev alltså Jöns ensam med 5 barn i åldern 3 till 16 år. Inom några år hittade han en ny hustru, bonddottern Anna-Lena från Svärtingskulla norr om Varberg. De fick tre döttrar varav den äldsta, född 1849, så småningom blev bondmora i Tvååker och mor till min farmor. Men hans andra fru, Anna-Lena, var inte född 1810 så därför måste jag presentera hennes föräldrar:

FMFFF Elias – en bonde i tiden

1810: 26 år – skall strax göra grannflickan med barn, gifta sig och överta arvegården

Elias Andersson föddes 1784 på fädernegården Svärtingskulla norr om Varberg. Hans far och farfar hade brukat den lilla gården och nu väntade man bara på att Elias skulle gifta sig och överta åborätten. Han uppfyllde släktens krav, gjorde grannflickan med barn, gifte sig och räddade henne från att bli piga på någon okänd och främmande gård.

Till sitt barn förde han nog vidare den där lilla genen som räddar små flickor i nöd.

FMFFF Anna-Stina – en bonddotter i tiden

1810: 29 år – har äntligen lyckats förföra grannpojken och väntar på resultatet

Anna-Stina Andersdotter föddes 1781 på gården Svärtingskulla. Hennes far hade åborätten på delar av Svärtingskullas mark och den skulle övertas av hennes yngre bror Nils när han gifte sig. Anna-Stina ville inte gå som piga hos sin bror så hon valde att satsa

Mina genbärare 1810

på grannpojken. Hon lyckades bli bondmora på granngården och hennes bror kunde nu få gifta sig utan att det störde henne.

Det blev så att hon och brodern gifte sig ungefär samtidigt. De fick sina döttrar samtidigt och kusinerna blev bästa kamrater. Dottern Anna-Lena blev min farmors mormor, men den framtiden anade hon knappast då. Hon trodde att framtiden skulle bli densamma som det alltid varit. Men ack så hon misstog sig. Delar av hennes liv hamnade i en s.k. dator och kunde läsas av alla som ville. Kanske medförde hennes gener att hennes barnbarns barnbarn skulle förälska sig i en Anna-Stina i småskolan.

MFFFM Bonddottern Kerstin Olsdotter från Evenås

1810: 30 år - gift sedan 2 år då hon flyttade ca 1 mil mot Stenungsund - har nyfödd son

Kerstin Olsdotter föddes 1780 som näst äldst av 7 barn på den lilla gården Evenås, ungefär mitt emellan Stenungsund, Ödsmål och Ucklum. Hennes föräldrar ägde gården och den skulle sedan övertas av äldste sonen Lars.

Kerstin gifte sig 1808 med bonden på gården Dalarna i Norum närmare Stenungsund. Där fick hon 4 barn varav sonen Olaus, född 1815, skulle överta gården och dessutom bli min morfars farfar. Det är inte klarlagt vilka gener hon har fört vidare. Forskning pågår.

MFFFF Småbonden Olof Andersson på gården Dalarna i Bohuslän

1810: 45 år på fädernegården vid Stenungsund - äntligen gift – föräldrarna har nyss dött

Olof föddes 1765 som äldsta barn på den lilla gården Dalarna i Norum. Gården hade då gått i arv i minst två generationer och skulle fortsätta inom släkten ytterligare en generation. Olof hade hunnit bli 43 år när han 1808 gifte sig med den 15 år yngre bonddottern Kerstin. Han avancerade då från dräng till bonde medan fadern degraderades från bonde till dräng. (Fadern och modern dog båda inom ett halvår efter degraderingen.) Olof och Kerstin fick fyra barn. Olof var 50 år då sonen Olaus föddes men levde ändå ytterligare 40 år. Då hade han levt hela detta 90-åriga liv på fädernegården.

Sonen Olaus dog redan 50 år gammal i lungdot. Sonsonen Johannes kunde/ville inte överta gården utan den försvann ur släkten. Där gården en gång låg breder nu Stenungsund ut sig med ett bostadsområde.

Olofs och Kerstins son, sonson och sons - son dog alla en tidig död i lungdot eller TBC. Säkerligen överförde de några otrevliga gener till sina efterkommande. Vi kan vara glada att sjukdomen nu nästan har utplånats med vaccin. Men dessutom skickade de säkert med ett antal jordbruksgener som hjälper mig att klippa gräset och odla potatis.

MFFMF Johannes – en bondson i Sköldunga

1810: 17 år – arbetar på föräldrarnas gård

Johannes Petersson föddes 1793 på Övergården i Sköldunga by, ca 1 mil nordost om nuvarande Stenungsund i Bohuslän. Gården var på $\frac{3}{4}$ mantal och var alltså ganska stor och kunde gott och väl föda en familj. Johannes var äldst av fyra syskon och tog över gården efter sin far redan 1820.

Han gifte sig sedan med Anna Lisa Kollberg från Lyse i Bohuslän. De fick tre barn, av vilka äldste sonen övertog gården kring 1860.

Mina genbärare 1810

MFMM Anna-Lisa – en bondmora i Sköldunga

1810: 18 år – har träffat Johannes och väntar på att bli gift

Anna-Lisa Kollberg föddes 1792 och kom till Sköldunga by som maka till Johannes Petersson. Vi vet inget om hennes ursprung, men hon var inte från det närmaste grannskapet eftersom hon inte var född i Ucklums församling. Men man kan se att hon vårdade sin bräckliga mor och bräckliga svärfar på gården under minst 10 års tid.

Eftersom vi inte vet något mer om Anna-Lisa och Johannes kan man utgå från att de gener som de överförde till mig är skuld till att information i min dator suddas ut ibland.

MFMMF Den fattige torparen Pehr

1810: 39 år - torpare i mitten av Bohuslän - gift sedan 10 år - 4 barn

Pehr Amundson föddes 1771 i Svarteberg norr om Munkedal. Kring år 1800 gifte han sig och blev torpare på Korsängen, ca halvmilen söder om sin födelseort. Korsängen låg nära nuvarande E6 ca en halvmil norr om Munkedal.

1810 hade de fått 4 barn i det lilla torpet. 1812 kom det femte barnet som skulle leva sitt liv som indelt soldat vid Bohusläns regemente och i förlängningen bli min morfars morfar. Pehr skulle fortsätta som torpare så länge krafterna fanns kvar. Men när han var 65 år dog hustrun och snart därpå måste han tas om hand av socknens fattigvård tills han dog 73 år gammal.

Han måste ha gett mig ytterligare gener för jordbruksarbete, kanske just de som gör en bra golfspelare.

MFMMF Den fattiga torparhustrun Kerstin Andersdotter

1810: 32 år – gift sedan 10 år på ett torp i mitten av Bohuslän - 4 barn

Kerstin Andersdotter föddes 1778 i Kville som ligger någon mil innanför Fjällbacka i norra Bohuslän. Vi vet inget om hennes föräldrar men kring år 1800 gifte hon sig med torparen Pehr. Hon fick 7 barn varav två hann dö före sin mor. Mina gener förde hon vidare till den blivande soldaten Johannes Rök.

Hon dog 58 år gammal i lungsot och försåg mig alltså med ytterligare några dåliga gener. Eftersom vi inte vet så mycket om henne så tror jag att hon var väldigt vacker och att detta låg i hennes gener som en förklaring till att jag fått så vackra barnbarn.

MFMMF Soldaten Jacob Färdig, den sega gubben

1810: 26 år – indelt soldat på torpet i Öxna rote – har nyss fått sitt första barn

Jacob Färdig föddes 1784. Hans mor dog när han var 8 år. Han blev antagen som soldat 1808 och gifte sig 1809 med pigan Maria Andersdotter. Han flyttade in i torpet Jutehagen där Maria redan bodde. De fick 1810 sitt första barn, Anna Britta. Det var hon som fick skulda förvalta mina gener och bli min morfars mormor.

Jakob deltog i fälttåg 1808, 1809, 1813 och 1814 men klarade sig med livet i behåll. 1810 och 1812 fick han barn och sedan när det inte var så mycket krig blev det ytterligare 6 barn fram till 1830. Han fick avsked 1832 med motivet "gammal och sjuklig" (48 år!). Men han skulle leva ytterligare 30 år och dessutom gifta om sig. Han blev alltså 78 år gammal.

Från Jacob har jag förhoppningsvis fått de gener som skapar en seg gubbe. Han kanske också har gett mig de gener som hjälpte mig att klara lumpen vid Kustartilleriet.

Mina genbärare 1810

MFMMM Soldathustrun Maria Jacobsdotter

1810: 26 år – nygift med indelt soldat – barn efter 2 månader

Maria föddes 1784 som enda(!) barnet. Hon hade ett hårt liv med mannen i krig och med 8 födslar i det lilla soldattorpet. Mannen överlevde krigen men Maria tog slut 1838, 44 år gammal. Hon har säkert bidragit med genen "van att lida".

MMFF och MMFM

Carl och Maja Greta levde på socknens fattigvård

1810: socknens fattigbarn 2 och 6 år – bor mellan Lidköping och Skara

Carl föddes 1808 och blev den yngste av de utvalda, han var dessutom yngst av fyra syskon. Han fick en dålig start på livet eftersom hans mor dog redan när han var 4 år. Fadern klarade inte av att sköta barnen utan de fick utackorderas av socknen. Men Carl överlevde och övergick till att hjälpligt försörja sig som dräng.

Han hittade sedan flickan Maja Greta som var fyra år äldre. (Det var kanske hon som hittade honom.) De gifte sig och fick fem barn men de tvingades också att leva på stöd från socknen. Kanske fanns det här några gener som tyckte om alkohol, men det kan också ha funnits den dyslexigen som senare upptäckts inom familjen.

Det yngsta barnet, Johannes, föddes när Carl var 39 år och det var han som fick överta förvaltningen av mina gener. Han fick också en dålig start på livet eftersom Carl dog när sonen bara var 15 år. Det var Johannes som blev min mormors far.

MMMM Cathrina dog när hon lämnade över generna

1810: 11 år i Järpås, Västergötland – börjar bli medveten om livets allvar

Cathrina föddes 1799 nära Stora Levene sydväst om Skara. Föräldrarna var, åtminstone en tid, torpare norr om Stora Levene. Hon gifte sig med Anders Carlsson som bodde någon kilometer bort. De flyttade till torpet Skogslunden någon mil väster om Lidköping. Paret fick sedan 6 barn, varav det första dog som spädbarn.

Men Cathrina dog när hon fick sitt sjätte barn, en flicka som efter moderns död dessutom fick överta hennes namn. Den lilla moderlösa flickan Catrina blev min mormors mor.

MMMF Anders, Cathrinas man, dog i TBC ett år senare

1810: 13 år i en småbrukarfamilj i Levene på Vara-slätten

Anders Carlsson föddes 1797 i ett torp under Dalbogården norr om Stora Levene. Han blev alltså lämnad ensam med 5 små moderlösa barn, varav flickan Catrina var nyfödd. Torpet Skogslunden kunde tydligen producera mjölk, för den lilla flickan överlevde mot alla odds. Fadern fick hjälp av en piga från trakten och de gifte sig inom ett år. Men de stackars moderlösa barnen skulle också förlora sin far för han dog i TBC knappt två år efter deras mor. Så socknen fick ta hand om de fem syskonen. De blev utackorderade på olika gårdar. Catrinas äldre syster dog efter några år men de övriga barnen verkar ha klarat livhanken till vuxen ålder.

Här var det alltså nära att jag aldrig skulle fått några gener alls. Men mot alla odds klarade sig alltså generna att komma fram. Där fanns antagligen Catarinas egenskaper som ger ödmjukhet och fördragsamhet.

Mina genbärare 1810

Människorna hade det svårt förr

Det finns en uppfattning att allt var bättre förr. Då fanns det rent vatten i bäckar och sjöar, klarblå himmel, fågelsång i snåren, lyckliga kossor och mysiga TV-fria sagostunder framför brasan. Dessutom fanns det inga tankar om klimatförsämring.

Men det var mycket som inte var bättre förr. Man kan förstå av gamla skrifter att bostäderna var snuskiga med bakterier och smittsamma sjukdomar. Korna hade svårt att överleva vintern. Skadedjur invaderade odlingarna och många människor, främst barn och gamlingar dog av undernäring vid de återkommande nödåren. Många vanliga sjukdomar som lunginflammation, vattenkoppor, kikhosta ledde ofta till döden.

Det var bara framtiden som var bättre förr